فصلنامه علمی پژوهشی حسابداری مالی/سال پنجم/شماره ۱۹ /پاییز۹۲/صفحات ۱۷۶- ۱۶۲

حاکمیت شرکتی و رفتار نامتقارن هزینه های اداری، عمومی و فروش در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران

محمد علیمرادی*
سعید علی احمدی**

تاریخ دریافت: ۹۲/۱/۲۹ **تاریخ پذیرش: ۹۲/۷/۲۳**

چکیده:

پژوهش های اخیر درباره رفتار هزینه بیانگر این است که میزان کاهش هزینه ها به هنگام کاهش فروش، کمتر از میزان افزایش هزینه ها به هنگام همان میزان افزایش فروش است. این رفتار نامتقارن هزینه ها به چسبندگی هزینه ها معروف شده است. این پژوهش به بررسی رابطه بین حاکمیت شرکتی و رفتار نامتقارن هزینه های اداری، عمومی و فروش در بورس اوراق بهادار ایران می پردازد. دوره انجام پژوهش ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۹ است. در این پژوهش از رگرسیون چندگانه و داده های تلفیقی استفاده شده است. نتایج پژوهش نشان داد که رفتار نامتقارن در هزینه های اداری،عمومی و فروش وجود دارد. همچنین، نتایج پژوهش نشان داد که متغیر های اقتصادی از جمله افزایش دارایی، افزایش کارکنان و کاهش متوالی درآمد و متغیر های حاکمیت شرکتی از جمله استقلال هیات مدیره، سهامداران نهادی و تعداد تغییر در اعضا هیات مدیره موجب کاهش رفتار نامتقارن هزینه های اداری، عمومی و فروش می شود.

---

* مربی حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان)، گروه حسابداری، خوراسگان، اصفهان، ایران(نویسنده مسئول) Email: alimoradi@khuisf.ac.ir

** مربی و دانشجوی دکتری حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان)، گروه حسابداری، خوراسگان، اصفهان، ایران. Email: saeidaliahmadi@yahoo.com

این مقاله مستخرج از طرح پژوهشی بوده و مورد حمایت مالی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان) می باشد.

واژه های کلیدی: تئوری حاکمیت شرکتی، رفتار نامتقارن هزینه های اداری، عمومی و فروش و بورس اوراق بهادار ایران.

۱- مقدمه

یکی از صورت های مالی اساسی حسابداری، صورت سود و زیان است. در صورت سود و زیان عملکرد واحد تجاری برای یک دوره مالی منعکس می شود. هزینه های عملیاتی واحد تجاری در برگیرنده بهای تمام شده کالای فروش رفته و هزینه های اداری، عمومی و فروش است. هزینه های اداری، عمومی و فروش بخش مهمی از هزینه های عملیات تجاری را تشکیل می دهد. هزینه های واقع شده در واحد تجاری متناسب با سطح فعالیت می توانند رفتار های متفاوتی را از خود نشان دهند. در مدل های بهایابی سنتی اغلب اوقات فرض می شود که هزینه های اداری، عمومی و فروش متناسب با سطح فعالیت تغییر می کنند. اما، مطالعه های تجربی اخیر شواهدی را آشکار کرد که نشان می دهد که هزینه های اداری، عمومی و فروش به صورت نامتقارن رفتار می کنند (کردستانی و مرتضوی،۱۳۹۰). رفتار نامتقارن، رفتاری است که در آن هزینه سریع تر افزایش می یابد، هنگامی که تقاضا افزایش می یابد و هزینه کندتر کاهش می یابد، هنگامی که تقاضا کاهش می یابد (اندرسون و همکاران[1]، ۲۰۰۳، بالاکریشان و همکاران[2]، ۲۰۰۴). به عبارت دیگر، میزان کاهش هزینه ها به هنگام کاهش فروش، کمتر از میزان افزایش هزینه ها به هنگام همان میزان افزایش فروش است. به این رفتار هزینه ها، چسبندگی هزینه ها[3] گفته می شود (کردستانی و مرتضوی، ۱۳۹۱). گسترش پژوهش ها نشان داد که عوامل اقتصادی از جمله افزایش دارایی، عدم اطمینان درباره آینده می تواند بر رفتار نامتقارن هزینه تاثیر داشته باشد (اندرسون و همکاران، ۲۰۰۳، بالاکریشان و همکاران، ۲۰۰۴).

تئوری نمایندگی پیش بینی می کند که تضاد منافع بین سهامدارن و مدیران منجر به ایجاد مشکل نمایندگی می شود. یعنی، مدیران ممکن است به انجام فعالیت هایی اقدام کنند که باعث شود منافع آنها بر منافع سهامداران ارجحیت یابد. مدیران ممکن است انگیزه هایی را برای رسیدن به رشد شرکت فراسوی رشد بهینه یا بکارگیری منافع به منظور افزایش منافع

---

[1] . Anderson, et al.
[2] . Balakrishnan ,et al.
[3] . Cost Stickiness

شخصی از طریق موقعیت، قدرت، پاداش و غیره را داشته باشند (جنسن و مکلین[1]، ۱۹۷۶، جنسن[2]، ۱۹۸۶، هوپ و تامسون[3]، ۲۰۰۷). این مشکل، مشابه رفتار نامتقارن هزینه است. یعنی مدیران تمایل دارند هزینه های اداری، عمومی و فروش را خیلی سریع تر افزایش دهند زمانی که تقاضا افزایش می یابد یا مدیران تمایل دارند کاهش هزینه های اداری، عمومی و فروش را به تاخیر اندازند زمانی که تقاضا کاهش می یابد. مطابق استدلال اندرسون و همکاران(۲۰۰۳)، چسبندگی هزینه ها به این علت رخ می دهد که مدیران، منابع مرتبط با فعالیت های عملیاتی را به طور سنجیده تعدیل می کنند. زمانی که مدیران کاهش فروش را موقتی پیش بینی کنند و انتظار بازگشت فروش به سطح قبلی را داشته باشند، حذف منابع متناسب با کاهش فروش و تحصیل مجدد آن در آینده، به افزایش هزینه ها و در نتیجه کاهش سود بلند مدت منجر می شود. علاوه بر این، اگر مدیران منابع مرتبط با فعالیت های عملیاتی را متناسب با فروش، کاهش دهند، تحصیل و اماده سازی مجدد منابع در آینده، نیازمند زمان است. بنابراین، چنانچه منابع و در نتیجه هزینه ها متناسب با کاهش فروش کاهش یابد، شرکت فرصت های توسعه فروش را از دست می دهد. (کردستانی و مرتضوی، ۱۳۹۰)

تئوری حاکمیت شرکتی به دنبال بررسی کردن ساختار توزیع قدرت در درون واحد تجاری و افراد برون سازمانی است. تئوری حاکمیت شرکتی بر اساس تئوری نمایندگی شکل گرفته است. تئوری حاکمیت شرکتی سعی دارد مشکل نمایندگی را کاهش داده و انگیزه مدیران را برای انجام فعالیت ها به نفع خود و به هزینه سهامدارن را محدود نماید(شلیفر و ویشنی[4]، ۱۹۹۷). مطالعه های قبلی اثر تغییر مکانیسم حاکمیت شرکتی را بر عملکرد و تصمیم گیری مدیران مورد بررسی قرار داده اند (لارکر و همکاران[5]، ۲۰۰۷). شواهد تجربی از اثربخشی مکانیسم حاکمیت شرکتی روی کاهش مشکل نمایندگی حکایت دارد. ریچاردسون[6] (۲۰۰۶) دریافت که حضور سهامدارن فعال مانع از سرمایه گذاری بیش ازحد جریان نقد آزاد می شود. همچنین، در مقایسه با سرمایه گذاران منفرد، سهامداران نهادی نظارت فعال و بهتری بر روی رفتار مدیریت دارند. شلیفر و ویشنی[7] (۱۹۸۶)، جیجلر و همکاران[1] (۲۰۰۴) و بثل و لیبکیند[2]

---

[1] . Jensen and Meckling
[2] . Jensen
[3] . Hope and Thomas
[4] .Shleifer and Vishny
[5] .Larcker ,et al.
[6] .Richardson
[7] .Shleifer andVishny

(۱۹۹۳) دریافتند که شرکت های با مالکان بلوکی بزرگتر سطح بالاتری از کاهش در کارکنان را تجربه کرده اند. یافته های پری و شیوداسینا[3] (۲۰۰۵) نشان داد که شرکت هایی که هیات مدیره مستقلی دارند، احتمالا به کوچک سازی اندازه شرکت تمایل دارند. بنابراین، انتظار می رود حاکمیت شرکتی بر تمایل مدیران برای استفاده از رفتار نامتقارن هزینه تاثیر داشته باشد. این پژوهش به دنبال پاسخ دادن به این سوال است که آیا حاکمیت شرکتی بر رفتار نامتقارن هزینه های اداری، عمومی و فروش تاثیر دارد؟

این مطالعه پژوهش های اخیر درباره رفتار نامتقارن هزینه ها در یک بازار نوظهور مانند ایران را توسعه می دهد و اثر برخی از متغیر های کیفیت حاکمیت شرکتی را بر رفتار نامتقارن هزینه ها آشکار می سازد. نتایج پژوهش تاکید دارد که حاکمیت شرکتی قوی می تواند اقدامی موثر برای کاهش هزینه های نمایندگی و کاهش رفتار نا متقارن هزینه های اداری، عمومی و فروش را فراهم نماید. باقی مانده پژوهش به شرح زیر سازماندهی شده است. در بخش دوم پیشینه پژوهش، در بخش سوم فرضیه های پژوهش، در بخش چهارم روش پژوهش، در بخش پنجم جامعه و نمونه پژوهش، در بخش ششم نتایج پژوهش ارائه شده است. در نهایت خلاصه و نتیجه گیری پژوهش بیان شده است.

۲-پیشینه پژوهش

در این بخش برخی از پژوهش های صورت گرفته در زمینه رفتار نامتقارن هزینه های اداری و فروش مورد بررسی قرار می گیرد.

پژوهش های خارجی

چن و همکاران[4] (۲۰۱۲) به بررسی رابطه بین مساله نمایندگی، حاکمیت شرکتی و رفتار نامتقارن هزینه های اداری، عمومی و فروش پرداختند. پژوهش آنها در دو بخش مورد بررسی قرار گرفته است. در بخش اول نقش مشکل نمایندگی بر رفتار نامتقارن هزینه های ادرای و فروش مورد بررسی قرار گرفته و در بخش دوم نقش حاکمیت شرکتی بر رفتار بین مشکل نمایندگی و رفتار نامتقارن هزینه های ادار ی و فروش مورد بررسی قرار گرفته است. دوره

---

[1].Gugler et al.
[2].Bethel and Liebeskind
[3].Perry and Shivdasani
[4]. Chen ,et al .

تحقیق از سال ۱۹۹۶ تا سال ۲۰۰۵ است. نتایج تحقیق آنها نشان داد که بین مشکل نمایندگی و رفتار نامتقارن هزینه های اداری و فروش رابطه وجود دارد و حاکمیت شرکتی قوی یا ضعیف می تواند بر رابطه بین مشکل نمایندگی و رفتار نامتقارن هزینه های اداری و فروش تاثیر داشته باشد.

بانکر و همکاران[1] (۲۰۱۱) به بررسی رابطه انگیزه های سهام و ارزش بلندمدت ایجاد شده از طریق هزینه های اداری، عمومی و فروش پرداختند. نتایج نشان داد که انگیزه های سهام جدید منجر به افزایش هزینه های اداری، عمومی و فروش در شرکت هایی می شود که هزینه اداری، عمومی و فروش، ارزش آتی بالاتری را ایجاد کرده باشد.

ویس[2] (۲۰۱۰) به بررسی رابطه رفتار هزینه و پیش بینی سود تحلیلگران پرداخت. نتایج نشان مید هد که دقت پیش بینی سود توسط تحلیلگران در شرکتهایی که هزینه ها چسبندگی کمتری دارند، نسبت به شرکت هایی که چسبندگی بیشتری دارند، بالاتر است. و چسبندگی هزینه ها بر اولویتهای تحلیلگران و نظر سرمایهگذاران درباره ارزش شرکت تأثیر می گذارد.

بالاکریشان و همکاران[3](۲۰۰۹) به بررسی تغییرات مقطعی در چسبندگی هزینه پرداختند. آنها به این سوال پاسخ دادند که آیا تغیرات چسبندگی هزینه در سطح سازمان ها قابل پیش بینی است؟. نتایج آنها نشان دادکه چسبندگی هزینه به طور منظم در سطح سازمان ها واقع می شود. آنها نتیجه گیری کردند که چسبندگی هزینه یک اثر پایدار است و باید در نمونه های بزرگتر نیز مورد آزمون قرار گیرد.

چن و همکاران[4] (۲۰۰۸) به بررسی رابطه انگیزه های مدیران و حاکمیت شرکتی با رفتار نامتقارن هزینه های فروش، عمومی و اداری بررسی کردند. بر اساس یافته های ایشان، عدم تقارن هزینه ها با جریان های نقدی آزاد، رابطه مثبت و با حاکمیت شرکتی رابطه منفی دارد و این رابطه منفی در صورت وجود انگیزه های مدیریتی تشدید می شود.

اندرسون و همکاران[5] (۲۰۰۷) با بکارگیری مدل پیش بینی سود به این نتیجه رسیدند که در دوره هایی که درآمد فروش کاهش می یابد، سود آتی با نسبت هزینه های عملیاتی به فروش، رابطه مثبت دارد. همچنین، در صورتی که پرتفوهای سهام بر اساس نسبت هزینه های

---

[1].Banker, et al.
[2].Weiss
[3]. Balakrishnan, et al.
[4]. Chen ,et al.
[5]. Anderson, et al.

عملیاتی به فروش تشکیل شود، پرتفوی سهام با نسبت بالای هزینه های عملیاتی به فروش در دوره های با کاهش درآمد، بازده غیرعادی مثبتی دارد.

کالیجا و همکاران[1] (۲۰۰۶) با بررسی رفتار هزینه های عملیاتی در کشور های آمریکا، بریتانیا، فرانسه و آلمان پرداختند. نتایج آنها نشان داد که بین چسبندگی هزینه های عملیاتی و تغییر در درآمد رابطه وجود دارد و به طور میانگین با افزایش یک درصد در درآمد ۹۷ صدم درصد در هزینه عملیاتی تغییر ایجاد می شود ولی با کاهش یک درصد درآمد ۹۱ صدم درصد در هزینه های عملیاتی تغییر ایجاد می گردد.

سابرامانین و ویدن میر[2] (۲۰۰۳) وجود رفتار چسبندگی در بهای تمام شده ی کالا ی فروش رفته را مورد آزمون قرار دادند. نتایج آنها از وجود رابطه حکایت داشت. آنها همچنین تأثیر شرایط مختلف اقتصادی همچون نرخ تولید ناخالص ملی و ویژگیهای متفاوت شرکت ها مانند جمع داراییها و تعداد کارکنان شرکت را بر شدت چسبندگی هزینه ها مورد آزمون قرار دادند. نتایج آنها نشان داد که در دوره های رشد اقتصادی، شدت چسبندگی بیشتر است و در دوره هایی که در دور ه قبل از آن کاهش درآمد رخ داده است، شدت چسبندگی کاهش می یابد. همچنین با افزایش نسبت جمع داراییها به فروش و با افزایش تعداد کارکنان شرکت ها، شدت چسبندگی هزینه ها افزایش می یابد.

اندرسون و همکاران[3] (۲۰۰۳) به بررسی وجود چسیندگی هزینه در رفتار هزینه های اداری و فروش پرداختند. نتایج پژوهش آنها نشان داد که هزینه‌های فروش، عمومی و اداری چسبندگی داشته وچسبندگی این هزینه‌ها در دوره بعد از بین می‌رود. همچنین میزان چسبندگی هزینه‌های فروش، عمومی و اداری با افزایش طول دوره مطالعه و طول دوره کاهش فروش، کاهش یافته و با افزایش رشد اقتصادی، میزان دارایی‌ها و تعداد کارکنان، افزایش می‌یابد.

پژوهش داخلی

نمازی و همکاران (۱۳۹۱) به بررسی تحلیل بنیادی رفتار چسبنده ی هزینه ها و بهای تمام شده با تاکید بر دامنه ی تغیرات در بور س اوراق بهادار تهران پرداختند. نتایج پژوهش آنها نشان داد که رفتار چسبنده ی هزینه های اداری، عمومی و فروش، بهای تمام شده کالای

---

[1]. Calleja ,et al.
[2]. Subramaniam and Weidenmier
[3].Anderson, et al.

فروش رفته و مجموع هزینه های اداری، عمومی و فروش، بهای تمام شده کالای فروش رفته در بازار سرمایه ایران وجود دارد.

بلو و همکاران (۱۳۹۱) به بررسی رابطه بین دیدگاه مدیریت و چسبندگی هزینه پرداختند. بر اساس نتایج پژوهش حاضر که بر اساس اطلاعات شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، برای دوره پنج ساله از سال ۱۳۸۴ تا ۱۳۸۸ انجام شده است، نشان داد که زمانی که مدیران به فروش در آینده خوش‌بین هستند، شدت چسبندگی هزینه‌ها افزایش می‌یابد.

کردستانی و مرتضوی(۱۳۹۱) به بررسی تأثیر تصمیمات سنجیده مدیران بر چسبندگی هزینه‌ها پرداختند. آنها از پیش‌بینی فروش توسط مدیریت به‌عنوان نشانه انتظارات مدیریت استفاده شده و فرضیه تصمیمات سنجیده در مورد بهای تمام شده فروش و هزینه‌های فروش، عمومی و اداری به‌طور تجربی آزمون کردند. نتایج نشان داد که انتظار افزایش فروش آتی توسط مدیریت، موجب کاهش چسبندگی بهای تمام شده فروش می‌شود و هرچه این خوش‌بینی بیشتر باشد، چسبندگی بهای تمام شده فروش بیشتر کاهش می‌یابد. اما خوش‌بینی مدیریت، چسبندگی هزینه‌های فروش، عمومی و اداری را افزایش می‌دهد و چسبندگی این هزینه‌ها در صورت خوش‌بینی زیاد مدیریت، بیشتر از حالت خوش‌بینی کم است که شواهدی قوی از تأیید فرضیه تصمیمات سنجیده در مورد هزینه‌های فروش، عمومی و اداری محسوب می‌شود.

نمازی و دوانی پور (۱۳۸۹) به بررسی رفتار چسبندگی هزینه در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. آنها در تحقیق خود به سوال های ۱) آیا هزینه های اداری، عمومی و فروش چسبنده هستند؟۲) و در صورت وجود چسبندگی، شدت چسبندگی هزینه ها چگونه است؟ را مورد بررسی قرار دادند. نتایج پژوهش نشان داد که رفتار چسبندگی در هزینه های اداری، عمومی و فروش وجود دارد. همچنین، نتایج آنها نشان داد که شدت چسبندگی هزینه ها در دوره هایی که در دوره قبل از آن کاهش درآمد رخ داده، کمتر بوده و شدت چسبندگی هزینه ها برای شرکت هایی که نسبت جمع داراییها به فروش بزرگتری دارند، بیشتر است.

۳-فرضیه های پژوهش

در این پژوهش به منظور بررسی نقش متغیر های حاکمیت شرکتی (استقلال اعضای هیات مدیره، درصد مالکیت نهادی و تعداد تغییر در اعضای هیات مدیره) بر رفتار نامتقارن هزینه های اداری و فروش از فرضیه های زیر استفاده شده است:

فرضیه اول: استقلال بیشتر اعضای هیات مدیره بر کاهش رفتار نامتقارن هزینه اداری، عمومی و فروش تاثیر می گذارد.

فرضیه دوم: درصد مالکیت نهادی بیشتر بر کاهش رفتار نامتقارن هزینه اداری، عمومی و فروش تاثیر می گذارد.

فرضیه سوم: تغییرات بیشتر اعضای هیات مدیره بر کاهش رفتار نامتقارن هزینه اداری، عمومی و فروش تاثیر می گذارد.

۴-روش پژوهش

این پژوهش از نظر ماهیت از نوع توصیفی- همبستگی است و از لحاظ نوع داده های تحقیق اسناد کاوی(آرشیوی) است. به این معنی که با استفاده از اطلاعات گذشته مربوط به شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار ایران ارتباط میان متغیر های مستقل و متغیر وابسته مورد بررسی قرار گیرد. برای بررسی فرضیه های پژوهش از رگرسیون چندگانه استفاده می شود. مدلی که در این پژوهش مورد استفاه قرار می گیرد از پژوهش چن و همکاران(۲۰۱۲) و چن و همکاران (۲۰۰۸) اقتباس شده است.

فرمول شماره۱:

$$\log(\frac{SG\&A_{it}}{SG\&A_{it-1}}) = \beta_0 + \beta_1 \log(\frac{Salse_{it}}{Sales_{it-1}}) + \beta_2 decdummy * \log(\frac{Salse_{it}}{Sales_{it-1}}) +$$
$$\sum_{m=3}^{5} \beta_m decdummy * \log(\frac{Salse_{it}}{Sales_{it-1}}) * Econ\,\mathrm{var}_{mit} +$$
$$\sum_{m=6}^{8} \beta_n decdummy * \log(\frac{Salse_{it}}{Sales_{it-1}}) * CorGov_{nit} +$$
$$\sum_{m=9}^{11} \beta_f Econ\,\mathrm{var}_{fit} + \sum_{n=12}^{14} \beta_g CorGov_{git}$$

که در رابطه بالا، $log(\frac{SG\&A_{it}}{SG\&A_{it-1}})$ لگاریتم نسبت هزینه های اداری، عمومی و فروش سال جاری به سال قبل، $\log(\frac{Salse_{it}}{Sales_{it-1}})$ لگاریتم نسبت فروش سال جاری به سال قبل، $decdummy$ متغیر موهومی کاهش در فروش سال جاری نسبت به سال قبل، $Econvar_{mit}$ متغیر های اقتصادی (شامل نسبت افزایش دارایی، افزایش کارکنان و کاهش

متوالی درآمد است) و $CorGov_{nit}$ متغیر های حاکمیت شرکتی می باشد که شامل استقلال هیات مدیره، درصد مالکیت نهادی و تعداد تغییر در اعضای هیات مدیره است.

استقلال هیات مدیره از طریق درصد اعضای غیر موظف و مالکیت نهادی از طریق درصد سهامداران حقوقی محاسبه می شود. افزایش دارایی از طریق تقسیم کل دارایی به فروش محاسبه می شود. افزایش کارکنان که از طریق تقیسم تعداد کارکنان به فروش محاسبه می شود. کاهش متوالی درآمد با استفاده از متغیر موهومی اندازه گیری می شود. یعنی در صورتی که فروش سال قبل (t-۱) نسبت به سال قبل تر (t-۲)کاهش داشته باشد، عدد یک و در غیر این صورت صفر می شود.*decdummy* متغیر موهومی کاهش در فروش سال جاری نسبت به سال قبل نیز در صورت کاهش عدد یک و در غیر این صورت صفر می شود.

در مدل بالا، ضریب β_1 میزان تغییرات هزینه ها به ازای ۱٪ افزایش فروش و مجموع ضرایب β_1 و β_2 میزان تغییرات هزینه ها به ازای ۱٪ کاهش فروش را نشان می دهد. بنابراین، ضریب β_2 که نشان دهنده تفاوت میزان تغییرات هزینه ها به هنگام افزایش فروش و میزان تغییرات هزینه هنگام کاهش فروش است، میزان چسبندگی هزینه ها را اندازه گیری می کند و از این رو، به منظور وجود چسبندگی هزینه انتظار می رود علامت ضریب β_2 منفی باشد. ضریب β_n نشان دهنده میزان افزایش یا کاهش چسبندگی هزینه ها به ازای ۱٪ کاهش فروش در زمانی است که کیفیت حاکمیت شرکتی تغییر کند. به این ترتیب که منفی بودن β_n، بیانگر افزایش رفتار نامتقارن هزینه ها و مثبت بودن آن، بیانگر کاهش رفتار نامتقارن هزینه ها است. فرضیه های اول تا سوم در صورتی تایید می شود که ضریب β_n مثبت باشد.

در این پژوهش به منظور مرتب کردن و طبقه بندی کردن داده ها و انجام محاسبات اولیه از نرم افزار اکسل(excel) استفاده شد و برای تجزیه و تحلیل داده ها از نرم افزار ایویوز نسخه ۶ (Eviews 6) استفاده شده است.

۵-جامعه و نمونه پژوهش

در این پژوهش کلیه شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار ایران به عنوان جامعه پژوهش مورد توجه قرار گرفت. در این پژوهش برای انتخاب نمونه پژوهش از روش حذف سیستماتیک استفاده گردید. بر اساس این روش برای انتخاب نمونه پژوهش مجموعه ای از معیار های پژوهش استفاده می شود. معیار های مورد استفاده در این پژوهش عبارتند از:

۱- از ابتدای سال ۱۳۸۰ در بورس اوراق بهادار ایران پذیرفته شده باشد.

۲- اطلاعات مربوط به متغیر های پژوهش درباره شرکت انتخاب شده دوره پژوهش در دسترس باشد.

۳- در دوره پژوهش از لیست شرکت های پذیرفته شده در بورس حذف نشده باشد.

۴- پایان سال مالی آن اسفند ماه باشد.

با اعمال معیار های بالا روی جامعه پژوهش در نهایت تعداد ۱۴۸ شرکت به عنوان نمونه پژوهش در دوره ده ساله ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۹ بدست آمد.

۶-نتایج پژوهش

آمار توصیفی متغیر های پژوهش در جدول (۱) ارائه شده است. نتایج نشان می دهد که درصد مالکیت نهادی، تعداد کارکنان و تعداد مدیران غیر موظف به طور متوسط در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار ایران به ترتیب ۷۳٪، ۸۴۱ نفر و ۳,۵ نفر است.

جدول (۱): آمار توصیفی داده های پژوهش

نام متغیر	واحد سنجش	میانگین	میانه	انحراف معیار
هزینه های اداری، عمومی و فروش	میلیون ریال	۷۴،۶۳۸	۱۴،۰۲۴	۳۳۴،۲۲۹
دارایی	میلیون ریال	۲،۶۰۷،۷۲۱	۳۳۱،۷۶۳	۱۴،۳۷۲،۴۷۶
فروش	میلیون ریال	۱،۲۰۹،۷۲۸	۲۳۰،۵۷۲	۵،۴۴۶،۷۸۳
تعداد کارکنان	نفر	۸۴۱	۳۷۸	۱۹۴۰
سهامدار نهادی	درصد	٪۷۳	٪۸۰	٪۲۶
مدیران غیر موظف	نفر	۳,۵	۳	۰,۸۸

مأخذ: داده های پژوهش

از آنجایی که داده های مورد استفاده در این پژوهش از نوع ترکیبی می باشد، به منظور استفاده از روش تخمین تلفیقی[1] یا تابلویی[2]، لازم است آزمون F لیمر انجام گیرد. نتایج آزمون F لیمر نشان داد که تخمین مدل با استفاده از روش تلفیقی صورت گیرد. نتایج مربوط به آزمون فرضیه های پژوهش در جدول (۲) ارائه شده است. ضریب رشد فروش، مثبت (۰,۱۳۹= β_1) و آماره t برابر با ۴۳,۰۵ است. بنابراین، با افزایش ۱٪ در فروش میزان هزینه های اداری، عمومی و فروش۰,۱۳۹٪ افزایش می یابد. ضریب تعاملی کاهش فروش، منفی (۰,۰۱۵-= β_2) و آماره t برابر با ۲۱,۹۳- است. به عبارت دیگر ، به ازای ۱٪ کاهش در فروش، هزینه های اداری،

[1]. Pooling Method
[2] . Panel Method

عمومی و فروش ۰,۰۱۵٪ چسبندگی دارد. نتایج پژوهش با پژوهش های چن وهمکاران(۲۰۱۲)، اندرسون و همکاران(۲۰۰۳)، کردستانی و مرتضوی (۱۳۹۰)، نمازی و دوانی پور(۱۳۸۹) سازگاری دارد.

ضریب تعاملی متغیر های افزایش دارایی، افزایش تعداد کارکنان و کاهش متوالی درآمد، مثبت (β_4=۰,۰۰۰۳ ، β_5=۱,۵۹ ، β_6=۰,۰۰۵) و آماره t به ترتیب برابر ۱۱,۷۷، ۱۹,۳۳ و ۹,۹۳ است. با توجه به مثبت بودن ضریب متغیر های اقتصادی می توان نتیجه گرفت که متغیر های اقتصادی موجب کاهش رفتار نامتقارن(چسبندگی) هزینه های اداری، عمومی و فروش در بورس اوراق بهادارایران شده است.

ضریب تعاملی درصد اعضای غیر موظف، مثبت (β_6=۰,۰۰۳) و آماره t برابر با ۵,۲۳ است. بنابراین، فرضیه صفر پژوهشی رد می شود. به عبارت دیگر، با افزایش درصد اعضای غیر موظف که منجر به افزایش استقلال اعضای هیات مدیره می شود، رفتار نامتقارن(چسبندگی هزینه) هزینه های اداری، عموی و فروش کاهش می یابد. یعنی به ازای ۱٪ کاهش در فروش، چسبندگی هزینه های اداری، عمومی و فروش ۰,۰۰۳٪ کاهش می یابد. ضریب تعاملی درصد مالکیت نهادی، مثبت (β_7=۰,۰۰۰۷) و آماره t برابر با ۲۵,۸ است. بنابراین، فرضیه صفر پژوهشی رد می شود. به عبارت دیگر، با افزایش درصد مالکیت نهادی، رفتار نامتقارن (چسبندگی هزینه) هزینه های اداری، عموی و فروش کاهش می یابد. یعنی به ازای ۱٪ کاهش در فروش، چسبندگی هزینه های اداری، عمومی و فروش ۰,۰۰۰۷٪ کاهش می یابد. ضریب تعاملی تعداد تغییر در اعضای هیات مدیره، مثبت (β_8=۰,۰۰۰۵) و آماره t برابر با ۳,۲۱۱ است. بنابراین، فرضیه صفر پژوهشی رد می شود. به عبارت دیگر، با افزایش تعداد تغییر در اعضای هیات مدیره، رفتار نامتقارن(چسبندگی هزینه) هزینه های اداری، عموی و فروش کاهش می یابد. به طوری که، به ازای ۱٪ کاهش در فروش، چسبندگی هزینه های اداری، عمومی و فروش ۰,۰۰۰۵٪ کاهش می یابد. نتایج پژوهش فرضیه های اول تا سوم با پژوهش چن و همکاران (۲۰۱۲) سازگار است.

جدول (۲): نتایج آزمون فرضیه های پژوهش

متغیر های مستقل اقتصادی			متغیر های مستقل حاکمیت شرکتی		
نام متغیر	ضریب متغیر	آماره t	نام متغیر	ضریب متغیر	آماره t
رشد فروش	۰,۱۳۹	۴۳,۰۵*	کاهش فروش *رشد فروش* درصد اعضای غیر موظف	۰,۰۰۳	۵,۲۳*
کاهش فروش* رشد فروش	-۰,۰۱۵	۲۱,۹۳* -	کاهش فروش *رشد فروش* درصد مالکیت نهادی	۰,۰۰۰۷	۲۵,۸۰*
کاهش فروش * رشد فروش* افزایش دارایی	۰,۰۰۰۳	۱۱,۷۷*	کاهش فروش * رشد فروش*تعداد تغییر در اعضا هیات مدیره	۰,۰۰۰۵	۳,۳۱۱*
کاهش فروش *رشد فروش* افزایش تعداد کارکنان	۱,۵۹	۱۹,۳۳*	درصد اعضای غیر موظف	-۰,۰۱۴	-۲۳,۴۷*
کاهش فروش * رشد فروش* کاهش متوالی درآمد فروش	۰,۰۰۵	۹,۹۳*	درصد مالکیت نهادی	-۰,۰۰۰۸	-۲,۵۸*
افزایش تعداد کارکنان	-۱,۸۰۷	۲۴,۳۷* -	تعداد تغییر در اعضا هیات مدیره	-۰,۰۰۱۳	-۱۵,۴*
کاهش متوالی درآمد فروش	-۰,۰۰۹	۳۵,۰۶* -	ضریب تعیین تعدیل شده	آماره F	دوربین واتسون
افزایش دارایی	۰,۰۰۰۰۲	۱,۸**	۰,۰۸۵	۸۵۸,۸۳*	۲,۱۳۳
*= معنی داری در زیر یا سطح ۵ درصد، ** معنی دار در زیر یا سطح ۱۰ درصد					

مأخذ: نتایج پژوهش

۷-خلاصه و نتیجه گیری

این پژوهش به بررسی رابطه بین حاکمیت شرکتی و رفتار نامتقارن هزینه های اداری، عمومی و فروش در بورس اوراق بهادار ایران می پردازد. در یک دهه اخیر، پژوهش های متعددی به بررسی دیدگاه رفتار سنتی و رفتار نامتقارن هزینه ها در حوزه حسابداری مدیریت پرداخته اند. بر اساس دیدگاه سنتی هزینه ها متناسب با سطح فعالیت تغییر کرده و رفتار آنها متقارن است. اما در دیدگاه رفتار نامتقارن، تناسب بین هزینه ها با سطح فعالیت رعایت نمی شود. به عبارت دیگر، اندرسون و همکاران (۲۰۰۳) بیان کردند که میزان کاهش هزینه ها به هنگام کاهش فروش، کمتر از میزان افزایش هزینه ها به هنگام همان میزان افزایش فروش است. تئوری حاکمیت شرکتی به بررسی روابط بین ذی نفعان واحد تجاری می پردازد. از آنجایی که مدیران واحد های تجاری به دلیل وجود تضاد منافع با سهامدران و مشکلات

نمایندگی ممکن است دست به انجام اقداماتی بزنند که موجب ایجاد رفتار نامتقارن در هزینه ها شود، انتظار می رود حاکمیت شرکتی به عنوان یک مکانیسم نظارتی منجر به کاهش رفتار نامتقارن هزینه های اداری، عمومی و فروش شود.

نتایج این پژوهش نشان داد که رفتار نامتقارن در هزینه های اداری، عمومی و فروش وجود دارد و متغیر های اقتصادی از جمله افزایش دارایی، افزایش کارکنان و کاهش متوالی درآمد منجر به کاهش رفتار نامتقارن در هزینه های اداری، عمومی و فروش می شود. علاوه بر این، نتایج پژوهش نشان داد که متغیر های حاکمیت شرکتی از جمله درصد اعضای غیر موظف مدیران، تعداد تغییر در اعضای هیات مدیره و درصد مالکیت نهادی منجر به کاهش رفتار نامتقارن در هزینه های اداری، عمومی و فروش می شود.

بر اساس نتایج پژوهش می توان بیان کرد که حاکمیت شرکتی قوی می تواند اقدامی موثر در جهت کاهش هزینه های نمایندگی و کاهش رفتار نا متقارن هزینه های اداری، عمومی و فروش باشد. بنابراین، به شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار و قانونگذاران توصیه می شود با تقویت کیفیت حاکمیت شرکتی زمینه را برای کاهش رفتار نامتقارن هزینه ها فراهم نمایند.

در این پژوهش برای بررسی تاثیر حاکمیت شرکتی تنها از سه متغییر حاکمیت شرکتی استفاده شده است. با توجه به اینکه سایر متغیر های حاکمیت شرکتی در این پژوهش مورد بررسی قرار نگرفته است، این موضوع می تواند به عنوان محدودیت پژوهش در نظر گرفته شود.

منابع:

۱- بلو، قاسم، معزز، اله، خان حسینی، داود و محمد نیکونسبتی (۱۳۹۱). بررسی رابطه بین دیدگاه مدیریت و چسبندگی هزینه. **فصلنامه برنامه ریزی و بودجه**. دوره ۱۷. شماره ۳.

۲- کردستانی، غلامرضا و سید مرتضی مرتضوی(۱۳۹۱). بررسی تاثیر تصمیمات سنجیده مدیران بر چسبندگی هزینه ها. **بررسی حسابداری و حسابرسی**- شماره ۶۷.

۳- نمازی، محمد، فریدونی، مرضیه و محمد جواد غفاری (۱۳۹۱). تحلیل بنیادی رفتار چسبنده ی هزینه ها و بهای تمام شده با تاکید بر دامنه ی تغیرات در بور س اوراق بهادار ۴- تهران. **پیشرفت های حسابداری**. دوره ۴ شماره ۲.

۵- نمازی، محمد و ایرج دوانی پور(۱۳۸۹). بررسی تجربی رفتار چسبندگی هزینه در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. **بررسی حسابداری و حسابرسی**- شماره ۶۲.

6- Anderson, M. C., R. D. Banker, R. Huang, and S. N. Janakiraman. (2007). Cost behavior and fundamental analysis of SG&A costs. Journal of Accounting, **Auditing, and Finance** 22 (1):1–28.

7- Anderson, M. C., R. D. Banker, and S. N. Janakiraman. (2003). Are selling, general, and administrative costs ‘‘sticky’’? **Journal of Accounting Research** 41 (1): 47–63.

8- Banker, R., R. Huang, and R. Natarajan. 2011. Equity incentives and long-term value created by SG&A expenditure. **Contemporary Accounting Research** 28 (3): 794–830.

9- Balakrishnan, R., and N. S. Soderstrom. 2009. Cross-sectional variation in cost stickiness. Working paper, University of Iowa and University of Colorado, Boulder.

10- Balakrishnan, R., M. J. Petersen, and N. S. Soderstrom. 2004. Does capacity utilization affect the “stickiness” of cost? **Journal of Accounting, Auditing and Finance** 19(3): 283–99.

11- Bethel, J., J. Liebeskind, and T. Opler. 1998. Block share purchases and corporate performance. **Journal of Finance** 53 (2): 605–35.

12- Calleja K, Steliaros M, Thomas D.(2006). A Note on Cost Stickiness: Some International Comparisons, **Management Accounting Research**.;17(2): 127- 140.

13-Chen,C. Lu,h and T, Sougiannis (2012). The Agency Problem, Corporate Governance, and the Asymmetrical Behavior of Selling, General, and Administrative Costs. **Contemporary Accounting Research** Vol. 29 No. 1.pp. 252–282.

14- Chen C. X, Lu H., Sougiannis T. (2008). Managerial empire building, corporate governance, and the asymmetrical behavior of selling, general, and administrative costs. Working paper, University of Illinois at Urbana– Champaign.

15- Gugler, K., D. C. Mueller, and B. B. Yurtoglu. 2004. Separating the wealth and entrenchment effects of insider ownership on investment performance. Working Paper, the University of Vienna.

16- Hope, O., and W. B. Thomas. 2007. Managerial empire building and firm disclosures. **Journal of Accounting Research**, forthcoming.

17- Jensen, M. C. 1986. Agency costs of free cash flow, corporate finance, and takeovers.**American Economic Review** 76(3): 323–29.

18- Jensen, M., and W. Meckling. 1976. Theory of the firm: Managerial behavior, agency costs, and capital structure. **Journal of Financial Economics** 3(4): 305–60.

19- Larcker, D., S. Richardson, and I. Tuna. How important is corporate governance? **The Accounting Review**, forthcoming, 2007.

20- Perry, T., and A. Shivdasani. 2005. Do boards affect performance? Evidence from corporate restructuring. **Journal of Business** 78 (4): 1403–31.

21- Richardson, S. 2006. Over-investment of free cash flows. **Review of Accounting Studies** 11(2–3): 159-89.

22- Shleifer, A., and R. Vishny. 1986. Large shareholders and corporate control. **Journal of Political Economy** 94 (3): 461–48.

23- Shleifer, A., and Vishny, R. W. 1997. A survey of corporate governance. **Journal of Finance** 52(2): 737–83.

24- Subramaniam C, Weidenmier M.(2003). Additional Evidence on the Sticky Behavior of Costs, Working Paper, Texas Christian University.

25- Weiss D. (2010). Cost behavior and analysts' earnings forecasts. The **Accounting Review**; 85 (4): 1441-1471.